

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้ยึดหลักการ *คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา* ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) เป็นต้นมา ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศและเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งเน้นให้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพ มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนสามารถพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จำเป็น ต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบการศึกษาและ โครงสร้างต่าง ๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 1)

การจัดการศึกษาและระบบการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคนและประเทศในทุกด้าน ประเทศต่าง ๆ ที่คำนึงถึงความสำคัญของการศึกษาส่วน ให้ความสำคัญกับการประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย (สุวิมล ว่องวานิช. 2543 : 1) ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาใน ส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายซึ่งได้แก่ มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้ กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและจัดการศึกษามุ่งให้ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด” (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2553 ก : 4)

วิกฤตการณ์ทางการศึกษาของประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือ เรื่องคุณภาพ การศึกษา ถึงแม้ในช่วงที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา แต่ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ปัญหาต่าง ๆ ยังคงอยู่จากการทดสอบทางการศึกษาในระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงทุกปี นอกจากนั้นนักเรียนยังมีปัญหา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาทำให้ ชี้ให้เห็นว่า การปฏิรูปการศึกษาของไทยในช่วงที่ 1 นั้นล้มเหลวเพราะได้ปรับเปลี่ยน โครงสร้างเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่ไปถึงตัวผู้เรียน จึงเป็นปัญหาที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ประกาศให้มีการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2 ขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวโดย เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - 2561 ซึ่งได้กำหนด วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” และกำหนดเป้าหมาย ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและ เรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงผู้คนเก่ง คนดีและมีใจรักมาเป็นครู อาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสการศึกษา และเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย มีโอกาสเข้าถึง การศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษา ด้วย จากวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 กระทรวง ศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553 เพื่อที่จะกำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปเป็นหลักในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาใน ทศวรรษที่สองดังกล่าว ต่อมาสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ประกาศใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินภายนอกรอบ 3 เมื่อต้นปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา และได้กำหนดให้มีการประเมินภายนอกรอบ 3 ในปี พ.ศ. 2554 - 2558 ซึ่งเริ่มประเมินตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2554 เป็นต้นไป และต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ ประกาศ ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ซึ่งเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2554 เป็นต้นไป เพื่อให้ เป็นไปตามกฎกระทรวง ฯ และสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินภายนอกรอบ 3 ตลอดจน เป็นหลักการและแนวทางให้สถานศึกษานำไป พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2553 ก : 7-8)

ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น จากความหมายดังกล่าวการประเมินภายใน (Internal evaluation) จึงเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายใน ที่จะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา การประเมินภายในเป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผลจากการประเมินภายในจะช่วยให้บุคลากรนำไปใช้พัฒนาตนเองซึ่งถือเป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และพัฒนาคุณภาพให้เป็นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากนี้การประเมินภายในมีข้อดี คือ ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินเป็นผู้ใกล้ชิดกับหน่วยงานหรือโครงการที่ถูกประเมิน จึงมีความเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของหน่วยงานเป็นอย่างดีและการเก็บข้อมูลสามารถทำได้ง่าย ดังนั้นหากดำเนินการประเมินภายในอย่างถูกต้องเหมาะสมและนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงย่อมส่งผลดีต่อหน่วยงาน การประเมินตนเองเป็นวิธีทางหนึ่งของการประเมินภายใน อันนำไปสู่ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนางานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เนื่องจากตัวผู้ประเมินย่อมจะรู้จักตนเองได้ดีที่สุดและพัฒนาด้วยแรงผลักดันจากภายในตัวเองย่อมนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพให้เป็นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นการประเมินภายในสถานศึกษาจึงนำการประเมินตนเองมาใช้ด้วยในเบื้องต้นแรก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 29 - 31) ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการ

บริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษา
ตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประ โยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้อง
ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกฎกระทรวง ดังนั้น
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจึงยึดหลักการ 3
ประการ คือ 1) การกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมใน
การทำงาน (Participation) 3) การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)
(สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2553 ก : 9-10)

ทฤษฎีการประเมินในปัจจุบัน เป็นผลมาจากพัฒนาการทางความคิดและ
ประสบการณ์ของนักทฤษฎีการประเมิน ที่มีการสร้างและสะสมมาเป็นเวลานาน (กุลพัฒน์
ยิ่งคำนุ่น. 2550 : 148 ; อ้างอิงมาจาก Guba and Lincoln. 1989 : 153) ได้แบ่งศาสตร์แห่งการ
ประเมิน 4 ยุค ซึ่งแสดงถึงวิวัฒนาการของกระบวนทัศน์ในการประเมิน ไว้อย่างชัดเจน
เริ่มตั้งแต่ยุคที่การประเมินเป็นการทดสอบและการวัดคุณลักษณะต่าง ๆ ในยุคที่สองการ
ประเมินเป็นการบรรยายลักษณะ โดยพรรณนาจุดอ่อนจุดแข็งของวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น
เช่น วิธีการประเมินของ Tyler (The Tylerian Evaluation Approach) ยุคที่สาม การประเมิน
เป็นการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจากการวัดและเกณฑ์ภายนอก ประกอบการใช้ดุลยพินิจเพื่อ
ประเมินสิ่งต่าง ๆ ยุคที่สี่ ซึ่งเป็นยุคปัจจุบันนี้กระบวนทัศน์ในการประเมินมีการเปลี่ยนแปลง
ก่อให้เกิดการสนองตอบข้อเรียกร้อง ความกังวลใจ และปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(Stakeholders) และเป็นการประเมินแบบสร้างสรรค์ก่อให้เกิดการพัฒนา จากวิวัฒนาการ
ของกระบวนทัศน์ในการประเมินจะเห็นว่า ก่อนถึงยุคการประเมินในปัจจุบันนี้ การประเมิน
มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ถูกประเมินที่ว่า ผลสรุปของการประเมิน คือ
การจับผิดการตัดสินใจโดยไม่ได้ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องความกังวลใจ และไม่ช่วยให้เกิด
การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน แต่การประเมินในปัจจุบันเป็นกระบวนการของการร่วมมือ ซึ่งมี
เป้าหมายสู่การพัฒนา ให้เกิดความเห็นพ้องต้องกันของผู้ที่ถูกประเมิน (Evaluator) และ
ยอมรับที่จะนำผลการประเมินไปพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น รูปแบบการ
ประเมินใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะ ของความร่วมมือกันดังกล่าว เช่น การประเมินแบบมุ่ง
ประโยชน์ (Utilization-focused Approach) การประเมินอาศัยฐานผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder-
Based Evaluation) การประเมินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Evaluation) การประเมินเสริม

พลัง (Empowerment Evaluation) เป็นต้น รูปแบบการประเมินเหล่านี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินตนเองในกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษา ด้วย เนื่องจากมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่จะใช้การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ที่เน้นการมีส่วนร่วม รูปแบบการประเมินเหล่านี้มีการใช้ในหลายประเทศแต่สำหรับประเทศไทยการพัฒนาแนวทางการประเมิน เพื่อใช้ในการประเมินทางการศึกษายังพบได้น้อย (รัตนะ บัวสนธิ์. 2548 : 41-48)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 18 มกราคม 2551 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ตั้งอยู่ที่อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่กึ่งกลางภาคอีสานเรียกว่าสะตืออีสาน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 28 กิโลเมตร รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมเขตบริการ 4 อำเภอ คืออำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเขียงยืน อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอชื่นชม มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 147 โรงเรียน ควบคุม ดูแล และส่งเสริม โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 9 โรงเรียน จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2552 สถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการประเมินภายนอกรอบ 2 จำนวน 50 โรงเรียน มีผลการประเมินระดับดี และได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 43 โรงเรียน มีผลการประเมินระดับพอใช้ และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 7 โรงเรียน

จากการที่ผู้วิจัยได้เป็นคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ได้ติดตามตรวจสอบสถานศึกษาที่จะได้รับการประเมินภายนอกรอบที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 และจากการสังเคราะห์แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาที่นำส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าสถานศึกษาส่วนมากไม่ได้นำข้อเสนอแนะของการประเมินภายนอก และข้อเสนอแนะของการประเมินภายในของปีการศึกษาที่ผ่านมา มาใช้ในการวางแผนในการแก้ปัญหาของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อมา นอกจากนั้นยังพบว่าสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในแผนกลยุทธ์ และ แผนปฏิบัติการประจำปีไม่สอดคล้องกัน

ขาดที่มาของการกำหนดเป้าหมาย กำหนดตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาทั้งมาตรฐานเพื่อ
 การประเมินภายในและภายนอกไม่ครบ นอกจากนั้นยังพบอีกว่า สถานศึกษามีโครงการใน
 แผนปฏิบัติการประจำปีจำนวนมาก แต่ไม่พบร่องรอยหลักฐานการสรุป ผลรายงานผลการ
 ดำเนินโครงการทุกโครงการ และจากการสังเคราะห์รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 (SAR) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
 ปีการศึกษา 2553 พบว่าสถานศึกษาใช้บุคลากรภายในบางส่วน ในการประเมินตนเอง
 ขาดการมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน และยังไม่มียุทธศาสตร์
 การประเมินภายในที่ชัดเจนทำให้ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ ขาดข้อมูลร่องรอย เอกสาร
 หลักฐานที่สะท้อนถึงคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้มาขึ้นชั้น และพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่
 เข้าใจในการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน กล่าวคือสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย
 ไว้สูงและกำหนดเท่ากันในทุกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงตาม
 ความยากง่ายในการปฏิบัติในแต่ละตัวบ่งชี้ สถานศึกษาปฏิบัติได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้
 แต่สถานศึกษาได้สรุปว่าบรรลุเป้าหมายตามแผน นอกจากนั้นยังพบว่าสถานศึกษามี
 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง จัดเตรียมเอกสารร่องรอยหลักฐาน
 การปฏิบัติงานไม่เป็นปัจจุบัน ส่วนมากจะทำระยะก่อนรับการประเมินภายนอก จึงทำให้ขาด
 ความพร้อมในการรับการประเมินภายนอกรอบ 3 ส่งผลให้สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้รับ
 การรับรองมาตรฐานในการประเมินภายนอกรอบ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่
 ผ่านมา ในทำนองเดียวกัน จำรัส นองมาก (2545 : 12) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการ
 การประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้ 1) โรงเรียนให้ความสำคัญเรื่องเอกสาร โดยจัดเตรียม
 เอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่าง ๆ มากมายใส่แฟ้มจำแนกเป็นรายมาตรฐาน โดย
 เอกสารที่รวบรวมเข้าแฟ้มไม่ค่อยสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงของบุคลากรในโรงเรียน
 เป็นการแยกส่วนระหว่างการปฏิบัติงานจริงกับการดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพ ซึ่ง
 การปฏิบัติในลักษณะนี้ไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 2) โรงเรียนจัดให้
 ครูเพียงบางส่วนในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ในเรื่องการประกันคุณภาพ ครูที่ได้รับการแต่งตั้ง
 เหล่านี้ มีหน้าที่รวบรวมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ เขียนรายงานการดำเนินงานตามแบบอย่าง
 ต้นสังกัดกำหนด โดยรายงานและเอกสารหลักฐาน เป็นคนละเรื่องกับการปฏิบัติงานจริง
 การดำเนินงานลักษณะนี้ไม่ได้ส่งเสริมให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้นแต่เป็นการ
 สิ้นเปลืองทรัพยากรโดยใช่เหตุ ทั้งคนและเงินงบประมาณที่ต้องทำหลักฐานเท็จ 3) ปัญหา
 เกี่ยวเนื่องกับการใช้ผลจากการประเมินและตรวจสอบ ผู้ถูกประเมินไม่กล้ารับความจริง

ถ้าเรื่องไหนประเมินแล้วว่าไม่ดีก็จะไม่พอใจผู้ประเมิน ถ้าผู้ประเมินหลีกเลี่ยงสิ่งที่ผู้ถูกประเมินไม่พอใจ โดยเขียนผลการประเมินที่ไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ก็จะเป็นการประเมินที่คลาดเคลื่อน ผลการประเมินในลักษณะนี้จึงไม่สามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับสภาพจริงได้ และ 4) ปัญหาส่วนใหญ่ในโรงเรียน ก็คือเรื่องการใช้ผลการประเมินไม่คุ้ม หรือไม่ได้ใช้ผลการประเมินเลย โรงเรียนไม่ได้นำผลจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ไปปรับปรุง แก้ไข หรือกำหนดแนวทางพัฒนางานในความรับผิดชอบของแต่ละคนใน โรงเรียน ให้เป็นไปตามระบบของการประกันคุณภาพ ผลการประเมินเป็นอย่างไรบางครั้งผู้บริหารไม่สนใจกลับไปปฏิบัติเหมือนเดิม ความผิดพลาดบกพร่องจึงไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข และในทำนองเดียวกัน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2552 : เว็บไซค์) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาของการประเมินภายในและการนำผลการประเมินไปใช้ ดังนี้ 1) ผลการประเมินไม่นำเชื่อถือขาดรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการประเมินไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง ข้อมูลไม่ครบถ้วน 2) บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ศึกษา เข้าใจคลาดเคลื่อนในการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เห็นคุณค่า หรือความสำคัญของผลการประเมิน ไม่นำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อวางแผน ส่งผลให้แผนไม่ครอบคลุมมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และไม่ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา 4) ผู้บริหารมีการ เปลี่ยนย้ายบ่อย การนำผลการประเมินไปใช้ขาดความต่อเนื่อง 5) บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความตั้งใจ จำใจทำตามกฎหมาย 6) มีแรงต้านจากบุคลากรภายในสถานศึกษา และไม่นำผลไปใช้ให้สอดคล้องกับความ ก้าวหน้าของบุคลากร 7) ขาดการช่วยเหลือ กระตุ้น ให้ความรู้ แก่บุคลากรในสถานศึกษาและติดตามผลอย่างจริงจังจากหน่วยงานต้นสังกัด

จากสภาพปัญหาการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาซึ่งยังดำรงอยู่ในปัจจุบัน และปัญหาที่สำคัญคือการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายใน ปัญหาหนักของสถานศึกษาต่อมาคือการ ประकाศใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินภายนอกกรอบ 3 และการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาใหม่ ซึ่งมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตลอดจนวิธีการ และเกณฑ์การประเมินใหม่ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานมากกว่าเดิม สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้อง เพื่อที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินใหม่ จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและเคยเป็นผู้ประเมินภายนอกและผู้ประเมิน

อภิมานภายในของหน่วยประเมินภายนอก มีประสบการณ์ในการประเมินภายนอก สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินอภิมานหลายโรงเรียน และเคยเป็นคณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงมีความรู้ ประสบการณ์ทั้งเป็นผู้ประเมิน และผู้ถูกประเมิน และมีความเข้าใจสภาพปัญหาที่แท้จริงของ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งที่ผ่านมาและในปัจจุบัน จึงมีความสนใจที่จะแสวงหาวิธีในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งวิธีการ หนึ่งคือการพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ รูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินภายนอก รอบ 3 และเกณฑ์การประเมิน ภายใน เป็นรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถ ประเมินตนเองได้อย่างถูกต้องเป็นระบบน่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน และสามารถจัดเตรียมข้อมูลร่องรอย เอกสาร/หลักฐานที่สะท้อน ถึงคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้ได้อย่างถูกต้องในการรองรับการประเมินภายนอก อันจะนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจพัฒนารูปแบบแนวทางการใช้แนวคิดและวิธีการประเมิน ตลอดจนข้อค้นพบจากการประเมิน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการประเมินคุณภาพ ภายในของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง อันถือเป็นรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบใหม่ ที่ได้จากการสังเคราะห์รูปแบบการประเมินที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน ประกอบด้วยรูปแบบของการประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินแบบมุ่ง ประโยชน์ การประเมินอาศัยฐานผู้เกี่ยวข้อง และรูปแบบการประเมินแบบเสริมพลัง จนได้ รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในใหม่ ที่ชื่อว่ารูปแบบ เสริมพลังสามประสาน ซึ่งเหตุผลที่ ผู้วิจัยได้ประยุกต์รูปแบบของการประเมินแบบมีส่วนร่วม และการประเมินอาศัยฐาน ผู้เกี่ยวข้อง การประเมินแบบมุ่งประโยชน์ มาใช้เพราะเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอันประกอบด้วย 3 ฝ่ายคือ ผู้จัดการศึกษา ผู้รับ ผลประโยชน์ และผู้รับผลกระทบ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงานของ สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 5 ที่ให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่าง ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้น สังกัดและการมีส่วนร่วมของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมฆา นวลศรี (2550 : 254) ที่ทำการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประกัน

คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าชุมชนมีความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขั้นตอนของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินคุณภาพการศึกษา และการควบคุมคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และในส่วนรูปแบบของการประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งมีจุดเด่นที่เป็นการประเมินที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (บุคลากรภายใน) ใช้มีนวัตกรรม และข้อค้นพบของการประเมินเพื่อส่งเสริมพัฒนาความมั่นใจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกจากจะทำให้ทราบผลการประเมินแล้วยังช่วยพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถทำการประเมินผลการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง จนนำไปสู่การพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร (2550 : 371) ที่ทำการวิจัยพัฒนารูปแบบการประเมินเสริมพลังสำหรับการประเมินระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการประเมินเสริมพลังเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร คณะครู และศึกษานิเทศก์ มีส่วนร่วมและร่วมมือกันสะท้อนและปรับปรุงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของคณะครูในโรงเรียน และจากการศึกษาในปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีสถาบันศึกษานำรูปแบบการประเมินเหล่านี้ไปใช้ในการประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย

จากความ สำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบการประเมินที่เหมาะสมไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ข้อมูลย้อนกลับ ไปพัฒนาการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็น ไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะช่วยให้สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างถูกต้อง ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น เมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง มีคุณภาพหรือไม่อย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทดลองใช้รูปแบบเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการสังเคราะห์แนวคิดรูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมกับรูปแบบการประเมินแบบเสริมพลัง จนได้รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในใหม่ เพื่อนำไปใช้ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขอบเขตพื้นที่วิจัย

การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งทดลองใช้กับสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบสองในปี 2552 ซึ่งจะได้รับการประเมินภายนอกในรอบสามในปี 2557 จำนวน 1 โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในรอบสองในภาพรวม ระดับดี

3. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร คือกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้จัดการศึกษา กลุ่มผู้รับผลประโยชน์ และกลุ่มผู้รับผลกระทบ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบสองในปี 2552 จำนวน 50 โรงเรียน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบสองในปี 2552 จำนวน 1 โรงเรียน

โดยเป็นสถานศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย และยินดีให้ความร่วมมือทุกขั้นตอนในการวิจัย โดยมีองค์ประกอบผู้ร่วมวิจัยดังนี้

3.2.1 กลุ่มผู้จัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูทุกคนในสถานศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน

3.2.2 กลุ่มผู้รับผลประโยชน์ ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน

3.2.3 กลุ่มผู้รับผลกระทบ ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้รับผลต่อเนื่องจากคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 10 คน

4. มาตรฐานการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการผสมผสานระหว่าง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 และมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ การประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

5. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ปีการศึกษา 2555

ตัวแปรที่ทำการวิจัย

รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ดำเนินการ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มผู้จัดการศึกษา กลุ่มผู้รับผลประโยชน์ และกลุ่มผู้รับ ผลกระทบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่สถานศึกษากำหนด ในที่นี้หมายถึงคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และสถานศึกษา ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองการดำเนินงานที่แสดงความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในระบบ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นวิธีที่บุคคลได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ

ที่มีต่อปรากฏการณ์นั้น ๆ

การพัฒนา รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการพัฒนาและ นำรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน รวมถึงการประเมินรูปแบบ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง โครงสร้างที่เป็นความสัมพันธ์ของ องค์ ประกอบในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย เป้าหมายของการประเมิน สิ่งที่ต้องประเมิน เกณฑ์การประเมิน และวิธีการประเมิน

เป้าหมายของการประเมิน หมายถึง ข้อมูลย้อนกลับ ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน

สิ่งที่ต้องประเมิน หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน 5 ด้าน 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้ของกระทรวงศึกษาธิการ

เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จ ของการ ดำเนินงานใช้เป็นตัวตัดสินคุณภาพของการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินภายในตามแนว ทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการประเมิน หมายถึง วิธีการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยรูปแบบ การประเมินเสริมพลัง 3 ประสาน

รูปแบบการประเมินเสริมพลัง 3 ประสาน หมายถึง รูปแบบการประเมินที่ สันเคราะห์จากการประเมินแบบมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง โดยให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มผู้จัดการศึกษา กลุ่มผู้รับผลประโยชน์ และกลุ่มผู้รับผลกระทบ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาโดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ขึ้นร่วมวางแผนการประเมิน 2) ขึ้นเสริม พลัง 3) ขึ้นดำเนินการประเมิน 4) ขึ้นสรุปและสะท้อนผลการประเมิน 5) ขึ้นนำเสนอผล การประเมินและการนำไปใช้ประโยชน์

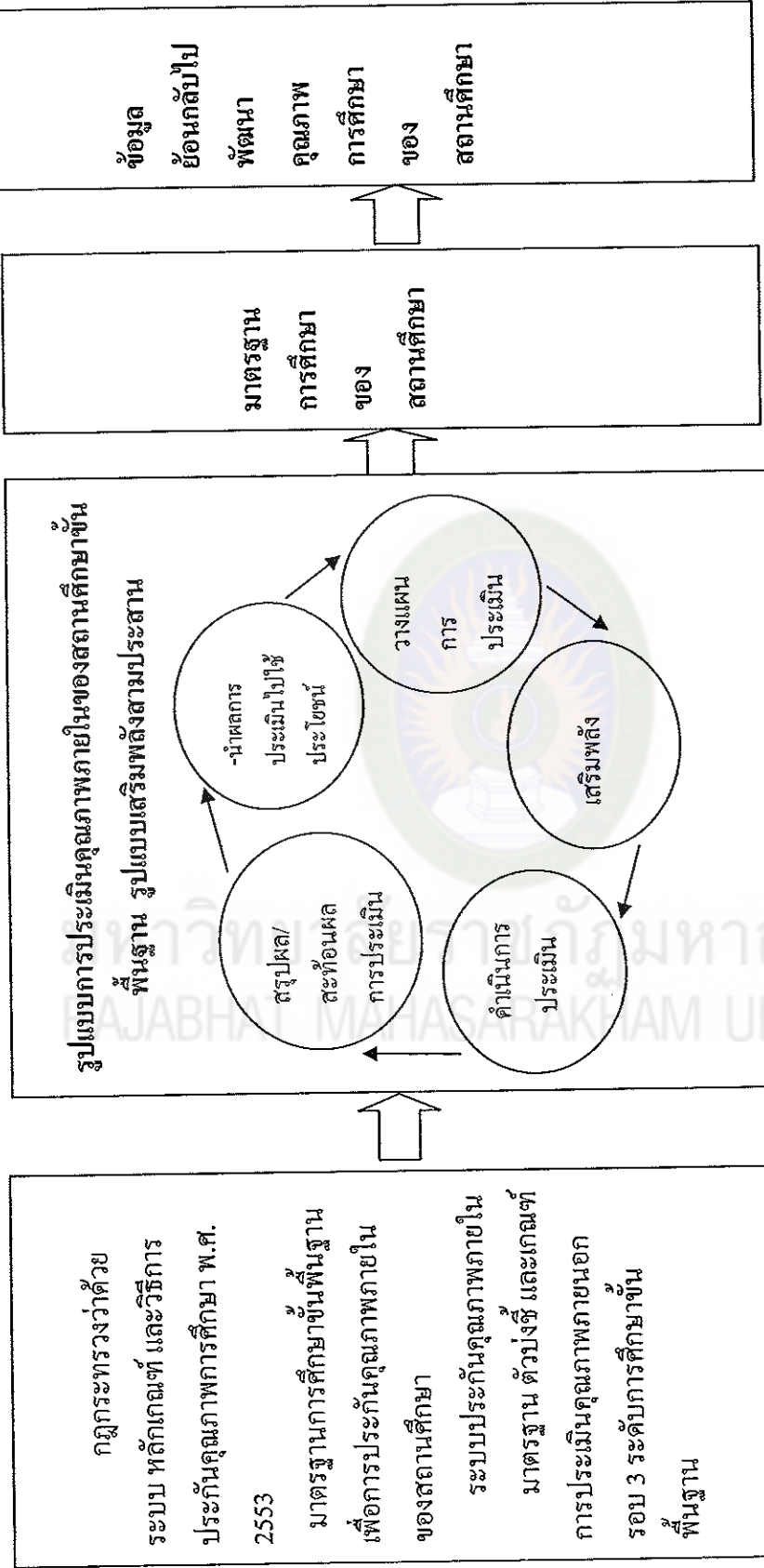
สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ที่มีนักเรียนจำนวน ต่ำกว่า 120 คน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศใช้ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอก หมายถึง มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีตัวแปรต้นคือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระบบประกันคุณภาพภายใน มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนตัวแปรตาม เป็นรูปแบบการประเมินแบบเสริมพลังสามประสาน มีกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วย 1) วางแผนการประเมิน 2) เสริมพลัง 3) ดำเนินการประเมิน 4) วิเคราะห์ สรุปผลและสะท้อนผลการประเมิน 5) นำเสนอผลการประเมินและการนำผลการประเมิน ไปใช้ประโยชน์ โดยนำวิธีการประเมินของรูปแบบไปประเมินมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายแล้วนำผลการประเมิน ไปพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดของการวิจัย รายละเอียดปรากฏในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องการพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถช่วยให้สถานศึกษาประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและช่วยจัดเตรียมข้อมูล เอกสาร/หลักฐานที่สะท้อนถึงคุณภาพในแต่ละตัวบ่งชี้ได้อย่างถูกต้อง
2. เป็นทางเลือกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในการนำรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. เป็นรูปแบบที่เน้นให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำผลการประเมินภายในและภายนอกมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาแก้ไขและพัฒนาได้ตรงประเด็นและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมในยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2
4. คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐาน เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง